

EDUCAȚIA INTERCULTURALĂ, CHEIE A DESĂVÂRȘIRII PERSONALITĂȚII

Mihaela MĂRĂCINE,

Școala Gimnazială Nr. 5, Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea, România

Rezumat. *Educația interculturală înseamnă deschidere, toleranță, schimb de idei și de experiență și îmbogățirea orizontului cultural. O variantă a educației interculturale o reprezintă parteneriatele, menite a facilita socializarea, întâlnirea, schimbul de idei dintre copiii de diverse naționalități. Interculturalismul este perceput ca o modalitate de afirmare a propriei identități, dar și ca o promovare a egalității dintre indivizi, în speranța eliminării oricărei urme de discriminare. Cheia armoniei devine comunicarea prin care se realizează cunoașterea celui de lângă noi, dar și a sinelui.*

Summary. *Intercultural education means openness, tolerance, exchange of ideas and experience and enrichment of the cultural horizon. A variant of intercultural education is represented by partnerships, meant to facilitate socialization, meeting, exchange of ideas between children of various nationalities. Interculturalism is perceived as a way of asserting one's identity, but also as a promotion of equality between individuals, in the hope of eliminating any trace of discrimination. The key to harmony becomes the communication through which the knowledge of the one next to us is realized, but also of the self.*

Cuvinte-cheie: *educația interculturală, toleranță, parteneriatele, egalitate, cunoaștere.*

Keywords: *intercultural education, tolerance, partnerships, equality, knowledge.*

Educația înseamnă iluminarea ființei, scoaterea la suprafață a adevărului, înțelegere și revelare. Prin educație, omul se eliberează de întunericul din el și din jurul său, intrând în sfera luminii, a adevărului, a binelui, a dreptății, a valorilor morale. În acest context, metafora blagiană a luminii este elocventă nu doar pentru cunoaștere, ci și pentru educație în sens larg.

Din perspectiva acestei relații de intercondiționare, educația poate fi percepută drept „o construcție a unui model interior de cunoaștere, apreciere și acțiune în raport cu lumea în care trăim și ca o reconstrucție continuă a acestui model, devenind o formă de adaptare a omului la lume și a lumii la om” [6]. Primul colocviu internațional de perspectivă a conținuturilor educației, organizat de UNESCO [3], evidențiază importanța formării omului pentru schimbare, trecându-se de la verbul „savoir” la „être” și în prezent la „devenir”. Accentul se pune, așadar, pe capacitatea ființei umane de a se adapta exigențelor vieții, astfel încât să reușească să se integreze corespunzător în mediul social. Se consideră necesar nu doar ca tinerii să se adapteze la schimbare, ci și „să prevadă schimbările în scopul de a le orienta și a le stăpâni” [3].

Educația nu mai este percepută doar în sincronie, urmărindu-se aspectul său în diacronie. Atât dezvoltarea cognitivă, cât și maturizarea afectivă a omului epocii contemporane, cer o raportare constantă la realitățile contemporane. Dintre „noile educații” care răspund dezideratului de mai sus, pot fi menționate următoarele: Educația ecologică, Educația pentru mass-media și pentru comunicare,

Educația pentru tehnologie și progres, Educația intercultural, Educația pentru timpul liber, Educația specială a copiilor cu CES.

Se susține că „Noile educații” presupun reconsiderarea conținuturilor și a obiectivelor educației în contemporaneitate.

G. Văideanu [5], apreciază că „noile educații” pot fi promovate în cadrul curriculumului școlar prin integrarea conținuturilor moderne în cadrul celor tradiționale, prin organizarea unor module specifice integrate în cadrul disciplinelor existente sau prin realizarea unor sinteze interdisciplinare. Dintre aceste „noi educații”, un rol primordial îl are educația interculturală, pe fondul migrației populației. Astfel, diversitatea culturilor și a interacțiunilor culturale în cadrul spațiului de existență al unei populații devine un fenomen obișnuit și una dintre principalele caracteristici ale existenței comunităților și indivizilor în contemporaneitate.

Educația interculturală vizează paliere precum „acceptarea altuia, toleranță, cooperare, dar și afirmarea propriei poziții” [1]. Evitarea segregării devine deziderat primordial al acestui tip nou de educație. Este posibil ca multe conflicte interetnice să fie cauzate chiar de lipsa cunoștințelor legate de cultura fiecăreia dintre părțile implicate în altercația respectivă sau în disensiunea apărută. Tocmai din acest punct de vedere, educația interculturală constituie una din condițiile esențiale menite a conduce la ameliorarea relațiilor dintre locuitorii aparținând unor culturi diferite, precum și a raporturilor interumane în general.

UNESCO evidențiază într-un document faptul că „o bună educație culturală trebuie să-i permită persoanei de a transcende aspectele culturii sale, percepute ca fiind limitative și a pune în libertate aspirațiile sale care sunt paralizate ca într-o cămașă de forță” [3].

Interculturalismul este perceput ca o modalitate de afirmare a propriei identități, dar și ca o promovare a egalității dintre indivizi, în speranța eliminării oricărei urme de discriminare. O variantă a educației interculturale o reprezintă parteneriatele, menite a facilita socializarea, întâlnirea, schimbul de idei dintre copiii de diverse naționalități. Scopul ar putea fi și acela de-a lucra împreună la realizarea unui anumit proiect, perioadă în care să se împrietenească sau măcar să se creeze o anumită punte lingvistică sau culturală care să illustreze ideea că, deși suntem diferiți, suntem totuși la fel: ființe capabile a aprecia valoarea, indiferent de unde vine aceasta. Astfel de parteneriate educaționale sau schimburi de experiență s-ar putea derula pe tot parcursul anului școlar, dar, mai ales, în Săptămâna Altfel, denumită sugestiv Săptămâna „Să știi mai multe, să fii mai bun”. S-ar învinge astfel și pragul psihologic al timidității care constituie de multe ori o barieră în comunicarea didactică. Copiii ar putea prezenta un scurt program artistic: cântece, dansuri, dramatizări ale unor pasaje sau opere reprezentative pentru literatura respectivă, pentru a împărtăși în felul acesta specificul cultural al zonei sau țării din care provin. De asemenea, ar fi interesant ca fiecare participant

să aducă anumite imagini sau informații legate de tradițiile sau obiceiurile zonei, prezentate în manieră Power Point.

Valorizarea momentelor s-ar putea realiza prin aplauze, aprecieri verbale sau oferirea unor suveniruri simbolice specifice locului de unde provin. Conform unui plan stabilit de organizatori, copiii ar avea apoi șansa de-a lucra în echipe mixte, urmând a fructifica informațiile aflate anterior. Ar putea folosi cunoștințele legate de țara respectivă, referitoare la tradiții, artă culinară, steaguri, obiective turistice, etc., pentru a realiza panouri sau postere elocvente pentru zona pe care au tras-o la sorți. În felul acesta, copiii din diferite zone ar avea posibilitatea de-a coopera, astfel încât produsul muncii lor să fie unul demn de laudă. S-ar elimina egoismul și s-ar încuraja solidaritatea, spiritul de echipă și dorința de-a vedea că, deși sunt diferiți, pot avea același țel pentru care să lupte și să dea tot ce-i mai bun în ei. Până la urmă, grupul s-ar suda și ar putea deveni o echipă care să vizeze același obiectiv. Prin comunicare, s-ar putea elimina astfel eventualele prejudecăți care ar fi putut să conducă la posibile animozități care să nu fi avut un motiv întemeiat.

Cheia armoniei devine comunicarea prin care se realizează cunoașterea celui de lângă noi, dar și a sinelui. Depășirea anumitor preconcepții înseamnă libertate în gândire, fără constrângeri artificiale. Este calea prin care omul devine „un candidat” la creștinul în adevăratul sens al cuvântului, cel care reușește, nu neapărat să-și iubească aproapele, ci măcar să-l accepte, să-l ajute la nevoie și să nu-i facă niciun rău.

Așadar, se poate afirma cu certitudine că educația interculturală, deschisă multiplelor valori culturale, constituie unul dintre răspunsurile nevoilor existențiale ale individului și ale oricărei comunități în condițiile societății contemporane. Fiecare societate va culege ce-a semănat, mai devreme sau mai târziu. Pentru a fi mândri de rezultatele muncii depuse, este indicat un grad ridicat de implicare, de dăruire și de empatizare cu problemele educabililor, mai ales a celor de natură emoțională, de integrare sau de adaptabilitate a acestora.

Se recomandă găsirea unor soluții optime, ținându-se seama de particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor. Se știe că fiecare copil este unic, fiind înzestrat de divinitate cu un „talant” care ar trebui fructificat, scos la lumină în tumultul întunecat al vieții și făcut să strălucească, pentru a-i pune în evidență aptitudinile native. Să pledăm, astfel, prin intermediul educației interculturale, pentru promovarea toleranței și a egalității de șanse, indiferent de naționalitate, dar, mai ales, pentru afirmarea plină a personalității oricărei ființe.

Bibliografie

1. Cucuș, C. Pedagogie și axiologie. București: EDP, 1995.
2. Dumitru, V. Managementul clasei de elevi. Râmnicu- Vâlcea: Editura Proșcoala, 2017.
3. Les reformes de l' education; experiences et perspectives. UNESCO, 1980.
4. Radu, I. T. Ezechil, L. Pedagogie. Fundamente teoretice. București: Integral, 2002.
5. Văideanu, G. Educația la frontiera dintre milenii. București: Editura Politică, 1988.
6. Vințanu, N. Educația adulților. București: EDP, 1998.